

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacrae
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus Unversus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disput. V. De Essentia & Existentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

SECTIO II

In quo sita sit ratio possibilitatis.

I.
Status qua-
sitionis.

Diximus sect. præcedente, rem possibilem & dicere prædicata rei intrinseca, & connotare negationem: hic ergo inquirendum quidnam sint prædicata illa intrinseca, quibus negatio illa accedit: quæ, ut rectè explicetur, non parum est difficile.

II.
Senti. pos-
sibilitatem
rerum sta-
tu in esse
diminuto.

Primus rem hanc explicandi modus est eorum, qui dicunt essentias rerum, antequam actu producantur, & existant à parte rei, habere esse quoddam diminutum, ipsis ab intellectu communicatum. Unde aiunt hi auctores, res omnes, etiam ab æterno, huiusmodi esse habuisse, quod vocant esse tantum intelligibile, quod scilicet tunc, aptitudinem ad aliud non habebant, nisi merè ad terminandum intellectum. Hanc opinionem multi tribuunt Scoto, sed immeritò, ut latè ostendit Suarez d. 31. Met. sect. 2. Vasqu. & alij. Eam tamen cuiuscumque sit, latè impugnavi disp. 18. Log. §. 4. nec opus est hic quidquam adungere.

III.
Secundà
sententia
rerum esse
quod actua-
le videtur ab
æterno.

Ab hac sententiâ parum distat P. Albertinus To. 2. de Prædic. de substantia, d. 1. quæst. 1. num. 11. Ubi ait, res omnes ab æterno habuisse esse quoddam essentia extra omnipotentiam Dei, ac proinde docet, eas ante creationem in tempore non fuisse purè nihil, sed esse aliquid actuale sibi intrinsecum habuisse, idque non acceptum à Deo efficienter, nec alio modo ab eo dependens, quam in genere causæ exemplaris. Hæc opinio meo iudicio eadem est cum præcedente, & eiusdem rationibus impugnatur. Videatur locus in Logica proxime citatus.

IV.
Possibilitas
pura crea-
ture nihil
est actu.

Dico itaque, possibilitatem creaturæ, antequam creatura existat, nihil esse actu, purè enim possibile excludit omnem actualitatem: esse namque purè possibile, ut dixi sect. præcedente, nu. 5. dicit meram possibilitatem, mera autem possibilitas in conceptu suo dicit solum posse esse, seu posse existere; solum autem posse esse seu existere excludit omne actuale esse, & existentiam.

V.
Possibilitas
intrinseca
est quid me-
re conditio-
natum.

Loquendo itaque de possibilitate radicali & intrinseca (extrinseca enim est virtus & potentia in Deo rerum productiva) hæc nihil planè actu fuit ab æterno, sed solum quid conditionatum, nempe quod prædicata illa si existerent, non involverent contradictionem: Unde Deus vel Angelus rem talia in se prædicata habentem representans, diceret nihil obstare quo minus poni res illa possit à parte rei: quod non diceret de Chimærâ, imò diceret contrarium, ergo inter prædicata rei alicujus possibilis, Anti-Christi ex. g. & Chimæræ in esse objectivo est intrinseca & essentialis differentia.

VI.

Dices primò; saltem hoc esse objectivum mundi

& rerum possibilem erat ab æterno; Deus enim tunc res omnes posibles cognovit, ergo tunc habebant hoc esse objectivum. Contrâ, Deus non minùs novit impossibilia ab æterno, quàm possible, ergo etiam hinc sequitur res impossibiles habuisse aliquid esse actuale ab æterno. Resp. itaque, nullum esse objectivum intrinsecum rerum vel possibilem vel impossibilem fuisse ab æterno, sed intellectum ferri posse in res quæ nullum omnino habent esse, sed sicut nullis clauditur circumstantiis loci, resque maximè distantes, imò quæ nullo loco sunt, intelligit, ita nullis etiam clauditur circumstantiis temporis, sed res quæ nulli omnino tempori correspondent, potest intelligere.

Solum ergo ab æterno habent res esse cognitæ extrinsecè, seu objectas menti Divinæ, non esse aliquod objectivum intrinsecum. Conf. jam intelligimus præterita & futura, etiam quæ talia, licet nulla jam præteritio eorum, aut futuritio sit actus, ergo & potuit Deus res posibles cognoscere ab æterno, licet nihil eorum fuerit actu ab æterno.

Dices secundò; res ab æterno erant posibles, ergo possibilitas earum actu erat ab æterno. Contrâ primò, Chimæra etiam ab æterno erat impossibilis, ergo illius impossibilitas erat actu ab æterno. Contrâ secundò, crastinus dies jam est futurus, hesternus præteritus, ergo jam est actu aliqua illorum præteritio & futuritio.

Resp. itaque, Verbum est non significare semper pro tempore quod per illud importatur, ut in his & similibus constat, Petrus est mortuus, domus est combusta, Anti-Christus est futurus, &c. in quibus, ut in Introduct. dixi, d. 3. sect. 3. numer. 4. est Alienatio, vel Distractio, ut loquuntur Dialectici. Imò est implicatio in terminis dicere, Ante-Christus ab æterno est purè possibilis, si terminus est sumatur propriè; hæc enim particula importat actualitatem & existentiam, pura autem possibilitas existentiam omnem, & actualitatem essentialiter excludit, & perinde est ac si quis diceret, solum potest esse, & tamen est. Sensus ergo huius propositionis, Anti-Christus est possibilis, est, in prædicatis Anti-Christi nulla involvitur repugnantia quominus existant; vel, si Anti-Christus existeret, nulla sequeretur implicatio, aut contradictio.

Dices tertio; res possibilis erat ab æterno Ens, ergo aliquam habebat actualitatem ab æterno. Resp. negando antecedens, ens enim & possibile sunt omnino idem, ut dixi sect. præcedente, nu. primo. Quo sensu autem Anti-Christus est ens, & similes sint propositiones æternæ veritatis, dicitur, disp. sequente, sect. secundâ, num. quarto & sexto. Plura hac de re dicentur disp. sequente, dum de distinctione essentia & existentia: quæstio enim illa magnam habet cum hac affinitatem.

DISPUTATIO V.

De Essentiâ & Existentiâ.

SECTIO PRIMA.

Virum essentia realiter distinguatur ab existentia.

I.
Essentiam
Dei ab ejus
existentiâ
non distingui

In primis ab omnibus tanquam indubitatum hac in re supponitur, existentiam Dei non distingui ab illius essentiâ, cum Deus essentialiter petat esse seu existere actu, nec omnino non esse possit, nul-

laque in eo reperire queat compositio. Quæstio ergo procedit de solis rebus creatis. certum est.

Secundò notandum, id per quos res creata existit, & ponitur extra causas causaliter, esse actionem quâ producitur, ut sæpe diximus: id verò per quod existit & ponitur extra causas formaliter, est ipsa existentia exercita, per quam fit Ens actu. Tribuendo ergo singula singulis, existit res quævis, ut declaramus in libris de Generat. d. 3. dum de conversione causaliter per actionem, hic per ubicationem, nunc per

per

per durationem, formaliter verò existit, & ponitur à parte rei per suammet entitatem, seu existentiam. Quæstio ergo præfens est, utrum hæc existentia, per quam res quavis formaliter existit, distinguatur realiter ab illius essentia.

III. Prima sententia affirmat essentiam realiter distinguui ab existentia Ita Cajet. i. p. q. 3. a. 4. & de ente & essentia, Capreol. in i. d. 8. q. 1. a. 1. Ferr. l. 2. Côt. Gê. cap. 52. Soncin. 4. Met. q. 12. Bannez. i. p. q. 3. a. 4. Molina i. p. q. 3. a. 4. d. 2. Albertin. de Prædic. substan. d. 2. q. 1. Idem tenere videtur P. Fonseca To. i. Met. l. 4. c. 2. q. 4. l. 1. quamvis eum nonnulli explicant de distinctione tantum rationis. Citari etiam solet S. Thomas varijs locis, ut i. p. q. 3. a. 4. item l. 2. con. Gent. c. 52. & 53. & 4. Met. lec. 2. & alibi, sed facile explicari potest de distinctione tantum rationis.

IV. Secunda sententia è contrario docet, essentiam realiter ab existentia non distinguui. Ita Halensis 7. Met. ad tex. 22. Gab. in 3. d. 6. ubi etiam alij Nominales, Aureol. apud Capreol. in i. d. 8. q. 1. Greg. in 2. d. 6. q. 1. citatur etiam Scotus cum suis. Idem tenet Suarez d. 31. Met. f. 2. Valentia l. p. d. i. q. 3. p. 4. §. ultimo, Pererius 6. Physic. 4. Alarcon. l. p. tr. 6. d. 1. c. 2. n. 4. Rubius i. Phys. tr. i. q. 4. Murcia l. i. Phys. d. 5. q. 4. §. Hinc primo, Hurt. hic, d. 8. f. 4. n. 38. Ariag. hic d. 2. f. 3. n. 52. Oviedo hic Côt. 2. p. 2. & plurimi ex recent.

V. Conclusio: Essentia non distinguui ab existentia, sed est eadem omnino res cum illa, realiter ab illa indistincta, imò nec modaliter distinguui ab existentia. Ita auctores secundæ sententiæ. Probat ur primò: si quid namque urgeat ad statucendum distinctionem inter essentiam & existentiam, maxime est, quod essentia nunc transeat de non esse actu ad esse actu, & consequenter habere necessariò debeat formam aliquam, per quam transeat, sed hæc ratio non urget, ergo. Probat ur minor, ipsa existentia antea possibilis transit de non esse ad esse sine aliquo distincto, alioqui dabitur processus in infinitum, ergo eodem modo transire poterit essentia.

VI. Dices: latam esse disparitatem inter existentiam & essentiam, existentia enim, cum sit ipsa ratio, per quam res existit, non potest existere per aliam existentiam: sicut secundum nos actio non producitur per aliam actionem, quia est ipsa ratio formalis agendi, nec ubicatio est in loco per aliam ubicationem. Sed contra aperte, si ubicatio possit esse, & non esse in hoc loco, seu si esset indifferens ad varia loca, non solum posset, sed etiam deberet affigi huic loco in particulari per aliam ubicationem; cum enim non esset sua determinatio, deberet necessariò aliunde determinari: sed existentia Anti-Christi v. g. non necessariò existit, sed est quid mere possibile, & indifferens ad existendum vel non existendum, ergo existentia non minus indigebit formâ aliquâ per quam transeat de non esse seu existere, ad esse, quam ipsa essentia; cum ideo secundum contrariæ sententiæ auctores egeat huiusmodi formâ essentia, quia est quid mere possibile. Quod verò existentia rerum sint possibles, videtur fide certum, nam ab æterno nulla erat existentia creata actu, ergo omnes erant possibles.

VII. Si essentia distinguatur ab existentia, in quavis re existente sunt duo entia.

Res: cum existentia non minus sit indifferens ad existendum, quam essentia, non minus eget determinativo.

Secundò sic idem probò: quando Petrus existit, vel sunt in illo duo entia actu & simpliciter, realiter distincta, nempe essentia & existentia, vel non: si non, ergo essentia & existentia non distinguuntur, quod contendimus, si ita, ergo essentia habet suam existentiam secum identificatam, per quam redditur ens actu, prout distinguui ab alterâ existentia, cum nihil esse possit ens per aliquid à se realiter distinctum, præsertim per modum formæ illud efficientis, cum omnis forma supponat subiectum aptum illam recipere, nullum autem subiectum est aptum recipere

formam nisi pro illo priori subiectum illud existat.

VIII. Probat ur terriò: per illud existit res aliqua formaliter, per quod ponitur formaliter extra causas, sed essentia Petri ponitur formaliter extra causas per ipsammet suam entitatem, ergo. Major est certa, & ab omnibus admittitur: minor probatur, per id formaliter & adequatè ponitur aliquid extra causas, per quod formaliter tollit negationem sui, sed essentia Petri per suammet entitatem tollit negationem sui, ergo. Major est clara, nam per negationem est non ens, & non extra causas formaliter, ergo per id per quod adequatè tollit negationem sui, ponitur formaliter extra causas, & transit de non esse, seu non ente actu ad esse seu Ens actu, sed per suam entitatè solam tollit essentia negationem sui, quod patet, nã tollitur negatio per contradictorium illius negationis, sed sola essentia est contradictorium negationis essentia, ergo per solam essentiam tollit res illam negationem, ergo per solam essentiam ponitur res extra causas, ergo per solam essentiam existit, ergo essentia non distinguui à suâ existentia.

IX. Quando res ponitur à parte rei, terminatur actio immediata existentia, quod probatur, ut ponat eam extra causas, & reddat eam de non ente actu ens actu, ergo essentia per se est jam formaliter ens actu, & consequenter per se existit: alioqui non est cur ad eam terminaretur actio immediata, sed sufficeret terminari eam ad solam existentiam, cum rem produci, sit produci illius existentiam. Quod verò ipsa essentia in se immediatè producat, videtur manifestum, cum non sit ens à se, sed verè & propriè creatura, & consequenter producta per veram & propriam actionem, ad ipsam determinatam.

X. Conf. produci rem, est produci illius existentiam, sed actio productiva terminatur ad ipsam essentiam, ergo illa est etiam existentia. Conf. secundò, non potest aliquid physicum terminari ad aliquod possibile pure possibile, sicut potest quid intentionale, ut actus intellectus & voluntatis, sed actio physica terminatur ad ipsam essentiam, quæ etiam verè & physice producit ur & ponitur à parte rei per actionem immediatè ad se terminatam, idque pro aliquo priori ad existentiam, cum communiter dicant adversarij existentiam educi ex potentia essentia, ergo essentia pro aliquo priori ad existentiam existit, & ponitur à parte rei, cum pro illo priori sit apta exercere operationem aliquam physicam, nempe influere materialiter in existentiam. Cum ergo essentia ponatur extra causas per actionem ad ipsam terminatam, & constituatur à partem rei, si non terminaretur actio ad quidquam aliud, existeret tamen essentia; quid enim aliud est existere, quam poni extra causas: poni autem extra causas est causam exercere vim suam circa rem illam, quod facit per hanc actionem, quæ est exercitium virtutis causæ.

XI. Quintò: quia eodem fundamento quo adversarij distinguunt essentiam ab existentia, distinguui etiam posset essentia existentia ab ipsâ existentia: manifestum enim est ipsam existentiam habere aliquam essentiam, seu cõceptum essentialem, sibi propriam, & nulli alteri competentem. Imò non minus, in hac sententiâ distinguui realiter posset ab omnibus suis prædicatis essentialibus & intrinsecis, quam essentia ab existentia; non minus quippe est hæc propositio æternæ veritatis, *existentia Anti-Christi est ens, substantia, corporea, incompleta*, &c. quam hæc, *essentia Anti-Christi est ens, substantia*, &c. ergo non minus distinguui realiter existentia Anti-Christi à suâ essentia, imò à prædicatis intrinsecis & essentialibus, ente, substantia.

substantia &c. quam existentia Anti-Christi ab illius essentia. Hanc existimo esse unam ex urgentissimis rationibus contra sententiam distinguentem essentiam ab existentia.

XII.
Di. cum qui-
dam posse
essentiam
manere ex-
tra causas
sine existen-
tia.

Longè autem minus probabile est, quod dicunt aliqui, posse scilicet essentiam manere extra causas separatam ab omni existentia. Contra quod est, nam quid est aliud rem existere, quam esse formaliter extra causas, seu à parte rei extra nihil, esseque ens actu extractum ex statu pæ possibilitatis? Si ergo hoc habeat essentia ista; quid ei deest ad existentiam? imò quid opus alià existentia, cum secundum omnes, effectus formalis existentia sit ponere rem extra causas? Dicere autem alium esse ejus effectum formalem, est eudere novam existentia rationem, & philosophari pro libito: imò in re idem affirmare cum omnibus, voce dissentire.

SECTIO II.

Solvuntur argumenta contententia existentiam distinguere ab essentia.

IX
I.
Quidquid
hic adduci-
tur, solvi de-
bet in essen-
tia & existen-
tia ipsius
existentia.

Hic, antequam proponamus argumenta, quæ innumera à contrariis sententiarum auctoribus congeruntur ad probandum essentiam & existentiam inter se realiter distinguere, operæ pretium erit advertere quod circa finem sectionis præcedentis insinuavimus, nempe ipsam etiam existentiam habere suam essentiam & prædicata intrinseca: quod si accuratè notetur, semperque habeatur præ oculis, facile repellentur omnia, quæ opponunt adversarij, cum in hac instantia de essentia & existentia ipsius existentia, solvere ipsi debeant sua argumenta, ut sectionis decursu constabit.

II.
Obij. solum
Deum esse
suum esse,
seu sua
existentia.

Obijciunt ergo paimò: Deum dici suum esse, ut constat ex illo loco Scripture, ubi dicitur *Ego sum qui sum*, creatura autem non est suum esse, seu existere, tunc enim esset ipsi essenziale existere, quod tamen est falsum. Contra: ergo essentia existentia non est suum esse, seu existere, hic enim esset ipsi essentialiter existere. En idem planè argumentum: quidquid ergo dixerint, dicemus & nos de essentia & existentia cujusque creaturæ. Resp. itaque pro utraque sententia, non in hoc differre Deum à creaturâ quod existentia Dei identificetur cum illius essentia, non tamen existentia creaturæ, sed *Deus est suum esse*, id est, necessariò existit, seu est ens omninò necessarium, nec deficere potest, & amittere esse, sicut potest creatura, imò necessariò semper est, quod nulli creaturæ competit, cum omnes ex libera Dei voluntate sint productæ in tempore, ut est fide certum: existere autem est Deo essenziale.

III.
Se. quod est
Patres dum
dicunt Deum
esse ipsum
esse.

Patres ergo dum asserunt, non posse illud non esse quod est ipsum esse, intelligentes scilicet Deum, non agunt utrum existentia Dei distinguatur necnè ab illius essentia; sed per esse ipsum esse cum volunt ita esse, ut non possit non esse, seu ut concipi non possit quin concipiatur actu existens, quod ita est esse, ut sit ipsum esse, seu quasi antonomastice esse, sicut subinde dici solet, ut notavimus in Logica d. I. f. *solum Deum esse*; seu *esse ens*, creaturas verò comparatas Deo non esse entia: quæ tamen locutiones non sunt in rigore metaphysico accipiendæ, sed sensus est, esse Dei tantum aliarum rerum existentiam excedere dignitate, ut res omnes aliæ ipsi comparatæ, sint quasi non essent, seu instar nihili. Quemadmodum etiam dicitur subinde *Deus solus bonus*. Deinde, notandum, non asserere Patres idè Deum non posse non esse, quia est suum esse, sed quia est ipsum esse, id est, esse per essentiam, seu cujus essentia est actu esse & existere, quod nulli creaturæ competit.

IX
Deus est
suum esse
quia essentia
ipsa est actu
existere.

Obijciens secundò: essentia convenit rebus independentes à causis secundis, existentia verò nequaquam, ergo distinguuntur. Antecedens probatur, hæc enim propositiones *homo est animal rationale*, *equus est ens, substantia &c.* sunt propositiones æternæ veritatis, & veræ, ut ajunt, ab æterno, ergo erat aliquid ab æterno ratione cujus erant veræ. Contra; hæc etiam propositio est æternæ veritatis, *existentia est ens, est creatura, est incompleta substantia, corporea, spiritualis &c.* imò hæc, *existentia est apta reddere rem existentem*, ergo essentia seu conceptus essentialis existentia, imò ens ipsius, substantia, & ceteri ipsius conceptus debent ab eâ realiter distinguere secundum hunc modum argumentandi, cum esse eodem modo debuerint ab æterno, ad propositiones illas verificandas, existentia autem solum est in tempore. Resp. ergo negando essentiam competere rebus creatis independentes à causâ secundâ, quando res à causis secundis & non à Deo solo producantur: tam enim essentia est creatura, seu quid creatum & ens ab alio, non à se, quam existentia: ergo tam producit, idque ab eadem causâ, à quâ producit illa.

Deinde, juxta Aristotelem & omnes, corruptis primis substantijs, corrumpuntur secunda, seu prædicata essentialia; & verè pereunt, sicque perit & destruitur totus Petrus, nempe *ens, substantia, vivens, animal, rationale*, &c. & hoc sensu intelligitur id quod alio loco dicit Aristoteles, *destruuntur nobis, destruntur ea quæ sunt in nobis*. Dicuntur verò hæc & similes propositiones æternæ veritatis, vel quod quodcumque existit homo, debet esse animal rationale, vel quod quando homo mente concipitur, necessariò formetur conceptus animalis rationalis, non autem conceptus albedinis, nigredinis, caloris, frigoris &c. Quare hæc non est propositio æternæ veritatis, *homo est albus, niger*, &c. sic tamen hæc, *homo est animal rationale*. Imò æquè contingenter convenit rebus essentia ac existentia, nec prius habent essentia quam sint, neque est homo propriè id, quod omninò non est, prius enim est esse quam hominem esse.

Obijciens tertio: separabilitas realis est signum distinctionis realis; sed existentia realiter separatur ab essentia quando res perit, destruitur enim illius existentia, manet essentia, ergo. Contra, ergo essentia existentia distinguuntur realiter ab ipsâ existentia, imò & prædicata illius intrinseca, ut ens, substantia, incompletio &c. ab eadem existentia distinguuntur, ut ostensum est n. quarto. Resp. ergo, concessâ majori, negando minorem: ad probationem dico perire existentia perire etiam essentiam, ut in objectione præcedente dictum est, nec alio modo tunc *homo est animal*, nisi in sensu conditionato, & hac ratione propositiones istæ sunt æternæ veritatis.

Urgebis: ergo & hæc propositio, *homo existit*, erit æternæ veritatis, cum in sensu conditionato sit necessaria: quodcumque enim existit, habet necessariò existentiam. Resp. cum P. Suarez d. 31. Metaphysicae. 12. n. 47. sine, si hæc propositio sumatur in sensu conditionato, ita ut faciat hunc sensum, *si est homo, existit*, esse etiam propositionem æternæ veritatis; nec enim quidquam esset homo ab æterno, nisi ab æterno esset, & existeret. Simpliciter tamen est neganda hæc propositio, & censenda falsa, cæto enim aliquem verum sensum facere possit, quia tamen juxta communem usum acceptionem omnium, facit sensum absolutum, non conditionatum, idè simpliciter censetur falsa.

Obijciens quartò: esse creatum, est esse receptum, ergo existentia recipi debet in essentia. Conf. esse creatum est esse limitatum, ergo existere in aliquo subiecto debet, à quo illi proveniat limitatio. Conf. secundò, essentia & existentia comparantur sicut actus

IV.
Ex eo quod
Homo est
animal
rationale,
sit æternæ
veritatis,
non sequitur
essentiam
fuisse ab
æterno.

V.
Destructis
nobis, de-
struuntur et
quæ sunt in
nobis.

Quare illæ
propositiones
sunt æternæ
veritatis.

VI.
Destructis
existentia
semper non
destruitur
essentia.

VII.
Homo
existit, non
sit propositio
æternæ veri-
tatis.

IV
Existens
recipitur in
essentia, ergo
ab ea distin-
guuntur

VII.
Obij. Ex-
istentia reci-
pitur in es-
sentia, ergo
ab ea distin-
guuntur

Aut & potentia, ergo existentia debet recipi in essentia. Hæc omnia retorquentur in essentia, & prædicatis intrinsicis ipsius existentia.

IX. Ad objectionem ergo resp. distinguendo antecedens, esse creatum est esse receptum ab aliquo, concedo antecedens; receptum in aliquo, nego: nec enim Angelus & materia prima sunt in aliquo: quævis tamen res creata, cum sit ens per participationem, recipit necessariò suum esse à Deo, sicque est recepta ab aliquo. Ad primam confirmationem dico, ens creatum esse limitatum ex se, quod dicere ipsi debent de essentia. Ad secundam confirmationem. Resp. comparari ad invicem essentiam & existentiam tanquam actum & potentiam Logicam, non Phisicam; potentia autem Logica non distinguitur ab actu, sed est ipsa res possibilis, quæ jam existit & ponitur extra causas.

X. Obij. scientia simplicis intelligentiæ in Deo distinguuntur, idque ratione objecti, ergo quia scientia simplicis intelligentiæ terminatur ad solam essentiam, scientia verò visionis ad existentiam, ergo essentia & existentia distinguuntur realiter. Retorquetur argumentum in essentia & existentia ipsius existentia: eodem enim modo videt Deus per scientiam simplicis intelligentiæ existentiam esse possibilem, atque essentiam, ergo essentia seu prædicata essentia, & intrinseca existentia distinguuntur ab illâ realiter.

XI. Resp. ergo, has duas cognitiones non distingui ex objectis, sed habere idem omnino objectum, quid enim cognoscit scientia simplicis intelligentiæ ut potens existere, cognoscit scientia visionis ut existens; unde existentia etiam ingreditur objectum simplicis intelligentiæ. Imò per scientiam visionis non videtur sola existentia, sed etiam essentia, ergo essentia debet esse sua existentia, alioqui non posset esse objectum scientiæ visionis. Differunt ergo hæc duæ scientiæ solum ex parte modi cognoscendi: sicut enim in nobis dari possunt diversæ representationes speciei distinctæ ex modo diverso tendendi, licet objectum sit omnino idem, ut apprehensio & iudicium, ita similiter & in Deo. Unde scientia simplicis intelligentiæ est instar apprehensionis, aliquo saltem modo, per quam repræsentat Deus illa prædicata, nihil absolute de ijs affirmando, vel negando, sic tamen per scientiam visionis.

XII. Dices, non solum concipit seu apprehendit Deus per scientiam simplicis intelligentiæ hominem esse animal rationale, sed iudicat, ergo non differunt hæc duæ scientiæ ex modo tendendi, & consequenter

distingui debent penes objecta. Distinguo antecedens, iudicat Deus id absolute, nego antecedens; iudicat conditionate, concedo: hoc autem iudicium est quasi quædam apprehensio. Objectum ergo scientiæ simplicis intelligentiæ est conditionatum, & actus quo Deus dicit, homo est animal rationale, facit hunc sensum, homo, si sit, seu quandoque existit, est animal rationale: scientia autem visionis fertur absolute in idem objectum, & dicit hominem absolute esse, seu existere animal rationale, quia videt illum pro sua differentiâ temporis existentem.

Obij. textò: non posse quidquam concipi sub suo contradictorio, seu sub contradictorio illius quicum identificatur, non potest ex gr. concipi equus cum negatione hinnibilis: sed potest concipi essentia creata sine existentia, seu cum negatione, & contradictorio existentia, ergo essentia & existentia non sunt idem. Resp. si res aliqua concipiatur habens suam entitatem & essentiam, non posse eam concipi sine existentia, cum habere essentiam actu sit actu existere; si verò concipiatur non habens existentiam, sed sub negatione illius, concipitur etiam sub negatione essentia: res enim quæ non habet existentiam, non habet essentiam, ut supra dictum est.

Si autem concipiatur essentia ut possibilis, necessariò concipitur etiam existentia, non quidem ut exercita, sed ut possibilis, sicut nec etiam tunc concipitur essentia ut exercita, nunquam enim est exercita essentia quin etiam exercita sit existentia; essentiam enim esse possibilem, est eam posse existere, esse autem exercitam est existere, ac proinde in ipso conceptu essentia possibilis involvitur existentia etiam possibilis, sicque videtur probabile non posse essentiam & existentiam distingui, ne ratione quidem, saltem tanquam duos conceptus objectivos distinctos.

Obij. septimò commune illud dictum Philosophorum: *Essentia rerum sunt ingenerabiles & incorruptibiles*; ergo distinguuntur ab existentibus, hæc enim in dies generantur & corrumpuntur. Resp. tam essentias rerum generari & corrumpi, quam existentias, si physicè & realiter loquamur. Sensus autem illius dicti est, essentias esse ingenerabiles & incorruptibiles in esse possibili, quantumvis enim hic & nunc destruat homo, equus, ignis &c. nullus tamen efficere potest ut non sint possibiles. Sic etiam quod est possibile, est essentialiter possibile, & quod non est possibile, non potest per ullam potentiam fieri possibile, quo sensu res omnes in esse possibili sunt improducibiles.

Objecti iudicat solum conditionate.

XIII. Obij. nihil concipi posse sub suo contradictorio.

Resp. quando res concipitur sub negatione essentia, concipitur etiam sub negatione existentia.

XII. Essentia possibilis est existentia possibilis, & contra.

XV. Obij. Essentia rerum sunt ingenerabiles, & incorruptibiles.

Resp. in esse possibili tam Essentias quam existentias esse ingenerabiles, & incorruptibiles, neutras verò in esse actuali.

DISPUTATIO VI.

De Categorijs, seu Prædicamentis.

SECTIO PRIMA.

De naturâ & numero Prædicamentorum.

I. Substantia in totâ serie rerum est ex genere suo ens perfectissimum; accedens verò ex naturâ suâ ad perfectionem substantiæ ordinatum: qua de causâ appellatur ens ens. Sicut ergo ex diverso modo quo aliqua Metaphysicè prædicantur, deducitur distinctio Prædicabilium, ut in Logica vidimus, ita ex diverso modo, quo accidentia phisicè & realiter afficiunt substantiam, diversam illi denominationem accidentalem tribuendo, ut esse qualem, quantum, relativam &c. non incongruè deduci

potest distinctio prædicamentorum accidentis.

De Prædicamentis tractari solet plerumque in Logica, proprius tamen illorum locus est Metaphysica, ad quam Entis consideratio, ut supra vidimus, peculiariter pertinet: nec ab Aristotele ideò tradita sunt in Logica, quòd ad Logicam spectarent, sed ut, cum Logicus agat de arte syllogistica, & modo argumentandi, in promptu haberet in quo argumentationes suas ac syllogismos conficeret. Ex acta verò eorum discussio spectat ad Metaphysicam.

Et verò Prædicamentum series, seu coordinatio Prædicatorum à supremo genere ad ipsa individua per genera & species intermedias, suntque prædicamenta classes quædam & capita, ad quæ cetera omnia reducuntur, & in

II. Tractatus de Prædicamentis spectat ad Metaphysicam.

III. Quod sit Prædicamentum.